

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку
керівників та фахівців соціальної сфери

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
16 грудня 2024 року*

ОДЕСА

УДК: 371.013+378(01)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №7 від 26 грудня 2024 р.)*

Рецензенти:

Фурман Анатолій Анатолійович - доктор психологічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту гуманітарних наук Національного університету "Одеська політехніка"

Пєнов Вадим Васильович - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізіології здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І.І.Мечникова

Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у закладах освіти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції. Одеса : Університет Ушинського, 2024. 208 с.

До збірника увійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції, присвяченої різним аспектам організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, підготовці фахівців соціономічної сфери у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів організації освітнього процесу в умовах цифрової трансформації.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

Список використаних джерел:

1. Задоріна О.М., Качан Т.В., Задорін В.В. «Організація навчання за індивідуальними освітніми траєкторіями засобами штучного інтелекту», Журнал «Перспективи та інновації науки», № 2(36) 2024, С.182-194.
2. Задоріна О., Терещук В., Заверуха Ю. «Інтеграція штучного інтелекту в освітні технології: комплексний огляд поточних тенденцій і майбутніх перспектив». Horizons of Innovation: Conference on Multidisciplinary Trends in Science 2024. (pp. 8-11). Futurity Research Publishing. <https://futurity-publishing.com/horizons-of-innovation-conference-on-multidisciplinary-trends-in-science-2024-2/>
3. Живцова Л. І., канд. техн. наук., доц. Штучний інтелект: сутність та перспективи розвитку. Український журнал будівництва та архітектури, № 3 (015), 2023 р. С. 66 – 71. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/10733/1/ZHYVTSOVA.pdf> (дата звернення: 14.11.2024).
4. Л. М. Гуназа. Штучний інтелект у сучасній освіті: трансформація ролі вчителя, підвищення якості навчання та нові можливості для учнів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах, №90, 2023 р. С. 46 – 53. URL: <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2023/90/10.pdf> (дата звернення: 15.11.2024).

ІВАНОВА Світлана Володимирівна

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС ПРОЄКТУВАННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Одним з основних напрямків актуальних досліджень є підвищення якості вибіркового освітніх компонент для студентів ЗВО. Саме вибіркові освітні компоненти дають можливість, значною мірою оперативно, забезпечити відповідність фахової підготовки здобувачів освіти змінам, які відбуваються у суспільстві, загалом, і в освіті, зокрема.

У зв'язку з цим потребують вирішення питання:

- встановлення та наукового обґрунтування тематики вибіркового дисциплін;
- проєктування таких дисциплін на основі розробок систем моделей (цільової, змістової та процесуальної), які мають повністю їх визначати.

Вирішення вказаних питань вимагає значних інтелектуальних зусиль і часових витрат викладачів-розробників. Необхідно зауважити, що під час створення вибіркового дисциплін крім творчої складової треба виконати значні

за обсягом рутинні завдання. Вважаємо, що реалізацію таких завдань доцільно оптимізувати за допомогою технології штучного інтелекту (ШІ).

Як правило, робота над вибірковою дисципліною починається з визначення та обґрунтування її актуальності, мети і завдань. Паралельно проводиться робота щодо встановлення змісту та його структуризація за окремими навчальними темами. Такі розробки потребують організації пошуку і подальшого ознайомлення із значним обсягом інформаційних джерел. На даному етапі можна використовувати безкоштовні додатки на основі ШІ: Semantic Scholar, Connected Papers, Research Rabbit, Iris.ai та ін.

Наприклад, під час розробки вибіркової дисципліни “Технологія “Інтелект-карти” у навчанні математики” для здобувачів освіти спеціальності 014 “Середня освіта (Математика)” нами було знайдено і опрацьовано більше 50 джерел інформації. Автор технології “Інтелект-карти” Тоні Б’юзен – відомий англійський психолог і популяризатор наукових досліджень з питань розвитку інтелекту та психології навчання написав значну кількість цікавих книг, серед яких “Навчить себе міркувати”, “Підключай свою пам’ять”, “Книга інтелект-карт: розгалужене мислення” та ін. Безперечно проєктувати навчальну дисципліну щодо використання технології “Інтелект-карти” у навчанні математики без ознайомлення з цими виданнями було неможливо. Застосування технології ШІ значно полегшило опрацювання такого масиву інформації при тому, що її частину було викладено англійською. ШІ дає можливість швидко створити переклад значного обсягу інформації.

Наступний етап проєктування вибіркової дисципліни рекомендуємо розпочати із створення або таблиць, або інтелект-карт цільової та змістової моделей навчальної дисципліни. Такі інтелект-карти розробляються поступово: за мірою уточнення складових кожної з тем. На даному етапі доцільно використовувати чат-боти ChatGPT, Gemini, Copilot, Perplexity, Claude та ін.

Так, під час проєктування вибіркової дисципліни “Технології розвитку логічного і просторового мислення” для здобувачів освіти, які навчаються за спеціальністю 016 Спеціальна освіта (Логопедія), нами було створено інтелект-карту змістової моделі цієї дисципліни, яка містила такі складові:

- основні характеристики та етапи розвитку логічного і просторового мислення;
- сутність і специфічні особливості використання сучасних педагогічних технологій у навчальній та корекційно-розвитковій роботі з дітьми, які мають порушення мовлення;
- опис специфічних особливостей вправ на кмітливість для розвитку логічного і просторового мислення та систематизації цих вправ за різними основами.

Поступово до цих складових було додано теми щодо розробки систем методичної допомоги дитині під час розв'язування вправ на кмітливість, використання ігрової технології та інформаційних технологій.

Далі переходимо до етапу розробки робочої програми навчальної дисципліни. На основі створеної цільової та змістової моделей формулюється пояснювальна записка, програма і структура навчальної дисципліни, а питання щодо тематики практичних занять, самостійної роботи студентів, навчально-дослідних завдань визначаються відповідно до процесуальної моделі вибіркової дисципліни. Процесуальна модель конкретизується значною мірою під час розробки силабуса навчальної дисципліни у її технологічній карті.

Наступний етап — підготовка лекцій та практичних занять вибіркової дисципліни. На цьому етапі також доцільно використати ШІ для створення презентацій лекцій і практичних занять, інтелект- карт, опорних конспектів, тестових завдань тощо.

Висновки. Проєктування вибірових дисциплін доцільно виконувати на основі розробок їх цільової, змістової та процесуальної моделей, які взаємообумовлені і повністю визначають дані дисципліни.

Під час проєктування вибірових дисциплін корисно виокремити такі етапи:

- обґрунтування актуальності, мети та завдань з паралельним визначення змісту та його структуризація за окремими навчальними модулями і темами у першому наближенні;
- створення або таблиць, або інтелект-карт цільової та змістової моделей навчальної дисципліни;
- розробка робочої програми навчальної дисципліни на основі її цільової і змістової моделей, паралельно із визначення процесуальної моделі;
- підготовка до лекцій та практичних занять з вибіркової дисципліни.

На кожному з вказаних етапів корисно використовувати технології ШІ для оптимізації процесу проєктування вибірових дисциплін, а саме чат-боти чат-боти: ChatGPT, Gemini, Copilot, Perplexity, Claude і додатки для роботи з джерелами інформації: Semantic Scholar, Connected Papers, Research Rabbit, Iris.ai та ін.

Список використаних джерел:

1. Ivanova, S., Dimitrov, L., Ivanov, V., Urum, G., & Olefir, O. (2023, May). Mind Maps for Key Points of a Reverse Engineering Project. In International Conference “New Technologies, Development and Applications” (pp. 170-181). Cham: Springer Nature Switzerland

2. Іванова С. В., Панасюк Т. М. Вибіркова дисципліна “Технологія “Інтелект-карти” у навчанні математики”: особливості змісту. Актуальні проблеми теорії та методики навчання математики : збірник наукових праць за

матеріалами VI Міжнародної наукової конференції, 6 – 7 жовтня 2023 р. Київ, 2023. С. 134 — 137.

3. Іванова С. В. Робоча програма навчальної дисципліни ВБ 1.03 “Технологія “Інтелект-карти” у навчанні математики” для магістрантів спеціальності 014 “Середня освіта (Математика)”, Університет Ушинського, Одеса, 2023, 14 с.

4. Іванова С. В. Робоча програма навчальної дисципліни “Технології розвитку логічного і просторового мислення” для здобувачів освіти спеціальності 016 “Спеціальна освіта (Логопедія)”, Університет Ушинського, Одеса, 2024, 15 с.

КАЛЮЖНА Юлія Іванівна

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ПОЛІТОЛОГІЇ: ДОСВІД ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ

Сучасна політика, яка характеризується винятковою динамічністю, всеосяжним впливом цифрових технологій та посиленням нелінійних процесів, вимагає від політолога володіння широким спектром компетенцій, що відповідає професійним вимогам й викликам часу. Здатність глибоко аналізувати політичні процеси, використовувати інструментарій політичного моделювання та прогнозування в умовах високої невизначеності, а також постійна готовність до професійного розвитку є ключовими факторами успішної кар’єри сучасного політолога.

Щоб успішно працювати з великими масивами даних, будувати політичні моделі та прогнозувати розвиток політичних процесів, сучасні політологи повинні вміти застосовувати теоретичні знання на практиці. Проєктна робота дозволяє здобувачам вищої освіти спеціальності 052 Політологія розвивати аналітичні навички, вчитися працювати в команді, опрацьовувати цифрові навички та реалізовувати власні дизайн проєкти, що є незамінним досвідом для майбутньої професійної діяльності.

Серед основних переваг проєктного навчання для здобувачів вищої освіти спеціальності «052 Політологія» можна відзначити:

- ***Глибоке розуміння сучасних політичних процесів***

Проєктна діяльність, пов’язана з аналізом реальних політичних ситуацій, є незамінним інструментом для формування практичних навичок у майбутніх політологів. Занурюючись у дослідження актуальних політичних проблем, студенти-політологи не тільки закріплюють теоретичні знання, але й розвивають широкий спектр компетенцій, необхідних для успішної професійної діяльності, зокрема вміння ідентифікувати ключові політичні тренди та

ЗМІСТ

АНДРУШКО Алла Володимирівна Конституційні аспекти основоположних засад трудового права України	3
БАБЧУК Олена Григоріївна Distance learning as one of the innovative approaches	5
БАЛАКІРЄВА Вікторія Анатоліївна Особливості формування медіаграмотності майбутніх учителів початкової школи	8
БАРТЄНЄВА Ірина Олександрівна Використання інтерактивних методів навчання у процесі підготовки майбутніх учителів у закладах вищої освіти	10
БЕРЕЖНИЙ Сергій Дмитрович Особливості санкції ч. 2 ст. 115 КК України	15
БЕРЕЗОВСЬКА Людмила Іванівна Formation of information and communication competence of future educators in pre-school educational institution	17
БОНДАРЕНКО Ольга Вадимівна, БОНДАРЕНКО Оксана Андріївна Особливості тренування гімнасток у групах початкової підготовки	21
БУЗДУГАН Олена Анатоліївна До проблеми підготовки майбутніх учителів східних мов	25
БУЛГАКОВА Олена Юріївна Factors of successful implantation of innovative teaching approaches in higher education	28
ГРАМАТОВИЧ Юлія Василівна, ШАПІНКО Віктор Олександрович Практичні інструменти формування команди як запорука успіху	31
ГРЕЧАНИК Олена Євгенівна Управління розвитком педагогічної культури класного керівника	34
ГУСАР Мальвіна Вікторівна Використання платформи Microsoft Teams як інструменту навчання англійської мови у вищому навчальному закладі	38
ДІХТЯРЕНКО Станіслава Вадимівна Освітні технології як провідний чинник у підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до дослідно-експериментальної роботи	41
ЗАДОРІНА Ольга Миколаївна Автоматичне створення тестів та завдань з методики навчання математики за допомогою штучного інтелекту	46
ІВАНОВА Світлана Володимирівна Використання технології	50